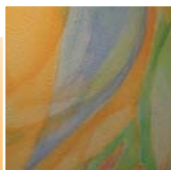

De Verbinding zal voortaan verschijnen onder de noemer 'NVAZ - Heilpedagogisch Verbond'. In afwachting van de ontwikkeling van een NVAZ maandblad, zal de Verbinding voorlopig als zodanig functioneren en NVAZ-breed nieuws en artikelen opnemen. De redactie

VERBINDING

Thema
Toekomst van de antroposofische gezondheidszorg

Alleen moraliteit geneest

2 Artikel Michel Gastkemper

Wat verwachten ouders van antroposofische zorg? (2)

3 Serie artikelen van het LOV

Ik zou graag een internetaansluiting krijgen

3 In gesprek met Roeland Korf

De aartsengel Rafael, Benno Sloots, 2007

Een kansrijke uitdaging voor de postmateriële samenleving

Bert Vroon, vanaf 1 mei voorzitter van de NVAZ:
'Er zou heus geen antroposofische gezondheidszorg zijn als niemand er baat bij zou hebben!'

Door Bernard Heldt

Op de vierde etage van een kantoorgebouw in Zwolle wordt ik ontvangen in de burelen van het Openbaar Onderwijs Zwolle en regio. Bert Vroon (60) - stijlvol en correct gekleed in een even stijlvolle werkkamer - is als interim bestuurder voorzitter van de directieraad. Hij heeft een respectabele staat van dienst met o.a. het lidmaatschap van het Partijbestuur en Dagelijks Bestuur van het CDA (1993 - 2000) en het voorzitterschap van de Christelijke Hogeschool Leeuwarden (1999 - 2006).

'Mensen vragen wel eens: je achtergrond is toch christelijk, wat doe je dan bij het Openbaar Onderwijs? Mij gaat het in de eerste plaats om goed onderwijs, goed openbaar onderwijs is feitelijk humanistisch onderwijs; daar is niets mis mee', en 'Realiseer je dat je altijd ook iets doet voor de geestelijke wereld!'

Waarom ben je ingegaan op de vraag om voorzitter te worden van de NVAZ?

Ik was buitengewoon verrast door die vraag, maar als je gevraagd wordt is dat geen toeval. Er zit iets achter, daar moet je naar op zoek gaan. Mijn eerste reactie was dat ik daar positief op in wilde gaan.

Ik wil daar graag iets persoonlijks over zeggen: ik voel me moreel schatplichtig aan de antroposofische gezondheidszorg. Dat zit zo: als kind was ik tamelijk gehandicapt, ik heb buitenmatig geleden aan astma, bronchitis en eczemen. Dat was een levensdrama, het bepaalde mijn hele jeugd. Toen ik daardoor op de HBS was blijven zitten vond mijn vader het te gek worden en sleepte mij naar allerlei soorten genezers: Iriscopisten, natuurgenezers, kruidendokters, wat je maar kon bedenken. We kregen allerlei adviezen, maar niks hielp.

Ik denk dat ik zo'n jaar of 15, 16 moet zijn geweest toen we bij een antroposofisch arts kwamen, dokter Walburgh Schmidt. Deze ging met zijn behandeling verder dan het fysieke plan, ik heb nat-op-nat geschilderd en kreeg ook heileuritmie (heet nu euritmetherapie, BH), en ik bloeide uiteindelijk helemaal op, ook mentaal. Ik heb met Walburgh Schmidt urenlang gesprekken gevoerd over het mens-, natuur- en wereldbeeld dat er achter zijn geneeskunde zat; een soort privé-colleges. Door hem heb ik de kans gekregen te gaan studeren, anders was dat misschien niet eens mogelijk geweest, ik onderging een soort metamorfose!

Mijn leven lang ben ik patiënt gebleven bij antroposofisch artsen. Ik werd ook actief, heb de Eerste Medische Associatie in Leiden mee opgezet, een medisch deelgenootschap op basis van de driegeleding en daar overigens veel van geleerd. Ik heb direct ervaren: je hoeft geen antroposoof te zijn om te kunnen genieten van de antroposofische gezondheidszorg. Dat zie ik dan ook als een van de grote kansen voor deze gezondheidszorg!

Zo zie je hoe dingen zich 40 jaar later laten vertellen naar mijn antwoord op de vraag of ik voorzitter wil worden.

Voel je je er ook thuis?

Ik heb van 1965 tot '72 aan de Vrije Universiteit Amsterdam gestudeerd, politieke wetenschappen. Nee, ik was niet links, de begrippen links en rechts zijn volgens mij niet geëigend om iemands maatschappijvisie te beschrijven. Ik ben de wereld waarin ik ben opgegroeid, de christelijk-sociale traditie, via de kerk, het CDA en het Christelijk Nationaal Vakverbond, waar ik mijn loopbaan begon, altijd trouw gebleven. Maar aan de andere kant heb ik ook altijd mijn verbinding met de antroposo-

fische gezondheidszorg gehad, mijn vrouw Anna werkt nog steeds op Arta. De christelijk-sociale traditie heeft zich altijd geprofileerd als de derde weg, tussen de vrijemarkteconomie en het staatsdirigisme, waarin de verantwoordelijkheid van maatschappelijke organisaties en van individuele mensen centraal staat. Eigen verantwoordelijkheid van mensen benadrukken past in het tijdperk van de bewustzijnsziel. En daar voel ik me bij thuis.

Welke kansen zie je voor de antroposofische gezondheidszorg?

Antroposofische gezondheidszorg biedt een kansrijke uitdaging voor de huidige postmateriële samenleving. De afgelopen 100 jaar kun je spreken van de vertechocratisering van de gezondheidszorg, de vermaterialisering van het mensbeeld in de gezondheidszorg, de mens als machine; als er wat aan hapert vervang je onderdelen. Dat heeft natuurlijk fantastische resultaten opgeleverd. En toch zie je in de huidige samenleving een groot onbehagen, het raakt je lijf, je psyche. De mensen stellen zich in toenemende mate de vraag: is dit nu alles, ben ik hier nu voor op aarde? Het lijkt wel: hoe groter de pret, hoe groter het onbehagen wordt. Te veel pret creëert leegte, en leegte vraagt om zingeving! Is het niet zo dat je lichaam ook een tempel is, die je moet wijden? En dat vindt je terug in de antroposofische gezondheidszorg, een geneeskunst die als geen ander de verbinding legt tussen de medische handeling en het mensbeeld dat er achter zit; wat doet een ingreep, wat doen medicijnen aan je?

De antroposofische geneeskunst is de enige geneeskunst die ook verbanden durft te leggen met de immateriële werkelijkheid en bij uitstek antwoorden kan geven die in onze westerse samenleving passen.

In de tweede plaats is het kansrijk als je ziet dat het ook vormen van samenleven creëert die mensen intrigeren, kijk naar de sociaaltherapeutische instellingen, de verslavingszorg zoals Arta. Daar wordt een vorm van samenlevingskunst gecreëerd!

Natuurlijk kunnen dingen mislukken, dat heb ik gezien aan de medische associatie in Leiden, maar realiseer je wel dat je iets ook doet voor de geestelijke wereld. In onze samenleving moet alles altijd maar slagen; het leven als de geluksfabriek. In de antroposofische geneeskunst krijgt ook tegenwoordig en ziekte een plaats: is het een toevalstreffer of heeft het een bepaalde boodschap voor je? Jonge mensen geven aan dat ze de zin van het leven zien in gelukkig worden en zelfontplooiing; ik vraag wel eens: en als het geluk je niet toevalt en je je niet kunt ontplooien, bijvoorbeeld als je een gehandicapt kind krijgt of in de bijstand komt, wat dan? Ja, zeggen ze dan, daar hebben we het nauwelijks over. Je raakt dan aan de salutogenese: je blijft gezonder naarmate je tegenwoordig en ziekte een zinvolle plaats in je leven kunt geven. De psychiater Frenkel, die in het concentratiekamp heeft gezeten, zei: ontwikkel in het negatieve het positieve. Maak er geen self-fulfilling prophecy van, maar probeer er iets van te maken.

Dan is er nog een neveneffect van de antroposofische gezondheidszorg: er moet wat te kiezen blij-

Lees verder op pagina 4:

Over de toekomst van de antroposofische gezondheidszorg

Het liefdesspel tussen kunde en kunst

Zoeken naar vormen om de innerlijke spankracht te versterken voor het zich uitbreidende geheel

Door Michel Gastkemper

De antroposofische gezondheidszorg is een vitale beweging. Die laat zich niet zo makkelijk in kaders inpassen. Niet in andermans kaders, maar evenmin in eigen kaders. Dat komt doordat de individuele relatie met de patiënt stevast centraal staat. Wat de arts, therapeut of begeleider met de patiënt of cliënt beleeft is het belangrijkste. Of laten we het liever omdraaien: het belangrijkste is wat de patiënt of cliënt met de arts, therapeut of begeleider beleeft. Het is een relatie in wederzijdse afhankelijkheid. Daar moeten zich geen storende elementen in mengen. Anders komt het niet tot een vruchtbaar resultaat. Het doel is zo duidelijk als het maar zijn kan, en dus in principe goed te meten: namelijk het verbeteren van andermans gezondheid. Toch is het geen eenmans- of eenvrouwskwestie. Het gebeurt bijna altijd in een sociale omgeving. Net zoals de patiënt omringd en beïnvloed wordt door familie en verwanten, zo wordt ook de hulpverlener omringd en beïnvloed door vakgenoten en andere collega's. Is de familieband van nature bepaald, de professionele band is een keuze, zelf gewild, of niet. Een die je kunt proberen uit te bouwen of te ontlopen, maar je hebt er mee te maken. Hoe geef je hier vorm aan?

Met macht omgaan

De eerste vraag moet echter zijn wat je ertoe drijft van gezondheidszorg je werk te maken. Want dat is toch een heel bepaalde professie die niet voor iedereen is weggelegd. Uiteraard biedt de zorg qua werk vele verschillende mogelijkheden, het veld is immers zo breed als het leven lang is, maar dit werk vraagt niettemin een typische houding. Die houding richt zich op het verlichten van andermans nood, meestal in de vorm van pijn op lichamenlijk of op zielsgebied. Dat maakt dat de relatie getekend wordt door afhankelijkheid. Grofweg gezegd is de vragende partij in het nadeel ten opzichte van de biedende partij. Het gaat dus altijd om verhoudingen tussen mensen. Daar moet je goed mee kunnen omgaan, geen misbruik van willen maken. Je kunt immers macht over een ander uitoefenen. Maar de bedoeling van de geneeskunde is juist dat het machtsvraagstuk wordt doorbroken. Je zou dit ook als een strijd kunnen betitelen. Een geestelijke strijd die de hulpverlener in zichzelf moet aangaan. Je overwint alleen als de moraliteit niet het onderspit delft, maar de bovontoon blijft voeren.

Geestelijk winnen

Nu is er iets vreemds aan de hand met het principe van strijd. Daar gelden bepaalde wetmatigheden, die verschillend zijn voor het geestelijk gebied en voor het fysieke gebied. Rudolf Steiner geeft dat bijvoorbeeld aan bij de verhouding tussen overwinnaars en overwonnenen in geval van bijvoorbeeld oorlogshandelingen die de dood tot gevolg hebben. Volgens hem vindt er dan, kort gezegd, mogelijk een soort geestelijke omruiling plaats. Degenen die fysiek overwinnen, zijn niet automatisch ook degenen die geestelijk overwinnen. Integendeel, zij kunnen geestelijk juist ten onder gaan wanneer zij innerlijk niet sterk genoeg zijn om hun overwinning geestelijk te dragen. Je zou kunnen zeggen dat de verliezers geen beletsel meer ondervinden van hun fysieke lichaam en daardoor op de overwinnaars in geestelijke zin des te meer invloed kan worden uitgeoefend. Die zijn dan moreel de verliezers en kunnen hieronder bijzonder te lijden hebben, zoals verhalen van soldaten leren, bijvoorbeeld van vredessoldaten die naar crisisgebieden zijn gestuurd. De ontwikkeling houdt bij de dood niet op, al zijn de mogelijkheden dan wel anders dan tijdens het leven op aarde.

Alleen moraliteit geneest

Hieruit kan eens te meer blijken dat de relatie tussen mensen een machtsvraagstuk is. Mensen zijn nu eenmaal niet gelijk in hun mogelijkheden en vermogens. Geestelijke dan wel fysieke macht, of overmacht, spelen altijd hun rol in menselijke verhoudingen. Dat is onvermijdelijk, die moeten alleen hun juiste plaats krijgen toebedeeld. Er kan zelfs nog meer gedaan worden: namelijk proberen scheefgegroeide verhoudingen recht te trekken. Dat kun je zowel op geestelijk gebied als op lichamenlijk gebied proberen tot stand brengen. Je kunt dit beter niet benoemen als een kwestie

van schuld of noodlot, maar van rechtzetten, letterlijk een vorm van rechtvaardigheid. Gebeurt dit niet door jezelf, maar ben je hierbij afhankelijk van de ander, dan begeef je je op het gebied van de gezondheidszorg. Genezen is namelijk een morele kwestie. Alleen de moraliteit is in staat werkelijk te genezen. Menselijke moraliteit kan alleen leven in het ik, het ik in antroposofische zin. Deze kan zich uiten in onvergankelijke en eeuwige kwaliteiten als geloof, hoop, liefde en inzicht, meeleven en meelijden. Niet dat er dan geen fysieke medische wetenschap meer nodig zou zijn. Zeker

wel, want de werkelijke kennis en kunde omtrent het fysieke lichaam is uiteindelijk ook geestelijk van aard. Het menselijk fysieke lichaam is in wezen niets anders dan een tempel voor de geest, voor het individu dat dit als een geschenk speciaal aan hem of haar kan opvatten, om er vrij over te mogen beschikken en zich eraan en erdoor te kunnen ontwikkelen.

Dynamiek vormgeven

Terug naar de vraag hoe je vorm geeft aan de professionele band met vakgenoten en collega's. Of misschien nog beter: hoe ontwikkel je een beweging? Het ging immers om de hele antroposofische gezondheidszorg.

Alles begint bij een individuele impuls, een initiatief, in het aangezicht van de nood van de ander, om hulp te bieden. Initiatiefrijke individuen staan aan de basis van de antroposofische gezondheidszorg. Niet alleen in het verleden, maar ook nu nog. Zij scheppen antroposofische gezondheidszorg, steeds weer opnieuw. Dan breekt het moment aan van organiseren. Er ontstaan constellaties, groepen van mensen, samenwerkingsverbanden, die sterker en krachtiger willen zijn dan het individu. Want de nood waar men mee geconfronteerd kan worden, is groot. Als er een samenhang op grote schaal ontstaat die werkzaam en vruchtbaar is, kan het uiteindelijk tot een beweging worden. Hoe je dat voor elkaar krijgt, is een open vraag.

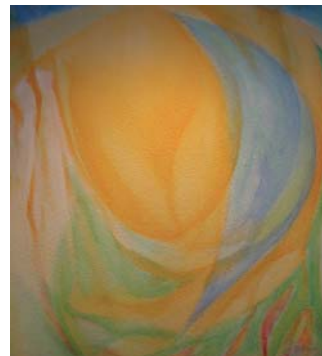
Bernard Lievegoed schrijft in zijn kleine boekje 'Over instituties van het geestesleven' uit 1988 over de drie ontwikkelingsfasen van organisaties met een geestelijke doelstelling. Hij noemt die achter-eenvolgens 'initiatiefase', 'groeifase' en 'bloeifase' en karakteriseert de weg naar deze toe. In plaats van 'bloeifase' zou je misschien beter kunnen spreken van een 'dynamische fase'. Lievegoed schrijft immers: 'de derde fase is er nooit, zij is altijd ontstaande, een ogenblik functionerend en vervolgens "verwelkend", als een bloem aan een plant, en kan dan weer opnieuw opbloeien'. Dit stadium moet elk moment opnieuw weer bevochten worden.

Bedreigingen van binnen

Hoe dat op heilpedagogisch gebied in de praktijk werd gebracht in de periode tot 1974, is door Dick Hütter meesterlijk beschreven in het boek '75 jaar heilpedagogie' uit 1999. In dit kader zijn in zijn hoofdstuk vooral de gedeeltes over het Heilpedagogisch Verbond illustratief. Hütter weet uit eigen ervaring een reëel en zeer raak beeld te schetsen, van alle moeilijkheden die zich voordoen bij de langdurige transformatie van individuele pioniersituaties tot een groter samenwerkingsverband, van wat daarbij mogelijk is geweest en wat niet.

Het is hoe dan ook opvallend dat de heilpedagogie hierin een voortrekkersrol vervult. In 1931 door Bernard Lievegoed in Nederland begonnen, is deze vorm van zorgverlening een nog altijd voortlevende en zich continu uitbreidende beweging, tot in de organisatievormen. Lievegoed mag dan ook als kenner gelden van initiatiefnemers en hun vermogen om organisaties te laten doorgroeien tot een groter geheel met elkaar. Weliswaar op een deelgebied van de antroposofische gezondheidszorg - de heilpedagogie en sociaaltherapie - en betrekkelijk afgescheiden van allerlei maatschappelijke en ook antroposofische ontwikkelingen in de afgelopen eeuw. Maar misschien daarom juist wel zo succesvol.

Tegenwoordig zal het niet meer gaan zoals in die omstandigheden, op die manier. Het lijkt misschien wel zo dat heden ten dage de grootste bedreigingen voor een succesvolle ontwikkeling van de antroposofische gezondheidszorg van buiten komen. Maar dat is in werkelijkheid niet zo; zoals altijd in dit soort gevallen komen die van binnen, en spelen die zich af op geestelijk gebied.

(Schildering Benno Sloots (detail) foto: Bernard Heldt)

COLUMN

DE RAFAELIMPULS IN DE HEILPEDAGOGIE

Donderdag 24 mei werden in Zonnehuizen Kind en Jeugd twee series van elk vier schilderijen gepresenteerd: een serie over de vier bij de jaargetijden gehorende aartsengelen Gabriël, Rafael, Uriël en Michael, bestemd voor de Rafaelzaal in Stenia en een serie over Parcival bestemd voor de Parcivalzaal in Veldheim; voor ieder seizoen een schilderij. De schilderijen zijn gemaakt door Benno Sloots.

Zowel de Rafael- als de Parcivalzaal bieden kinderen en volwassenen geborgenheid bij het ochtendlied en de zondaghandeling. Ieder seizoen zal nu worden geaccentueerd door het passende schilderij. In het huidige jaargetijd zijn dit de broederschap van de aartsengel Rafael en de ontwikkelingsweg die Parcival gaat. De kinderen en volwassenen kunnen daar naar kijken tijdens het ochtendlied en bij de handeling. Door het jaar heen worden in deze ruimten de spelen opgevoerd, bijvoorbeeld het Tobiaspel waarin de aartsengel Rafael (als Azarias) Tobias op zijn missie begeleidt en een helende werking heeft. Als volwassene mee oefenend en spelend heb

ik gemerkt hoe dit een oefening is voor de eigen zielenontwikkeling. De betrokkenheid en het enthousiasme van de volwassene voor deze beelden weerspiegelen zich in het kind, ongeacht of het hieraan actief deelneemt of dit dromend ondergaat. Zo bieden de Parcival- en Rafaelzaal voor de kinderen religieuze en kunstzinnige inspiratie.

Deze inspiratie is niet alleen werkzaam in de kunst maar ook in de natuur en in elk kind: in de lichamenlijke architectuur en plastic, in de kleur en klank die in lichaam en ziel op een individuele wijze verschijnt; en in het gebaar en het woord waarmee een kind zich uitspreekt en als individualiteit verschijnt. Kinderen met ontwikkelingsstoornissen hebben goede zorg en behandeling nodig om de ernst en gevolgen van hun ontwikkelingsstoornis te beperken. Deze stoornissen zijn net als een ziekte een bedreiging voor de ontwikkeling, waarmee ze zich uiteten moeten zetten. Naast deze zorg en behandeling hebben de kinderen dan ook hulp nodig om op hun vaak zware ontwikkelingsweg tot een zekere harmonie en heilheid te komen. Als bronnen voor deze hulp zijn er in de heilpedagogie religie en kunst, waar ik als arts mede uit put wanneer ik een therapie

voorschrijf. De uitwendige therapie en ritmische massage kunnen helpen het lichaam zo te doorvormen dat het de ziel van het kind kan huisvesten. Schilderen en muziektherapie helpen de ziel een eigen kleur en klank tot harmonie te brengen. En de euritmie- en spraaktherapie richten zich tot het ik van het kind, zodat het in woord en gebaar zijn geestelijke herkomst tot uiting kan brengen.

In de therapie wordt het kind uit zijn - dreigende - eenzijdigheid bevrijd. Voor de afzonderlijke therapieën is het accent verschillend maar elke therapie spreekt het kind in zijn geheel aan, naar lichaam, ziel en geest. Het is een ideaal om elke ontmoeting met een kind zodanig in te richten dat in de zorg en behandeling, in de klank en de kleur van de stem en in de gebaren iets van de kunstzinnige en religieuze inspiratie tot uiting komt. Dat zou je de Rafaelimpuls in de heilpedagogie kunnen noemen. Daarbij helpt de aanwezigheid van beelden zoals in deze schilderijen van Benno Sloots.

Martin Niemeijer.

Wat mogen we als ouders van antroposofische zorg verwachten? (2)

Hieronder volgt het tweede van een korte reeks artikelen over de kern van de heilpedagogische en sociaaltherapeutische zorg vanuit het gezichtspunt van ouders. De stukken zijn op persoonlijke titel geschreven door Steven ten Brinke en Freya Steffelaar, voorzitter en bestuurslid van het Landelijk Ouderverbond (LOV). Het onderwerp is van groot belang in deze tijd van bezuinigingen en herstructureringen. Daarom zal het LOV-bestuur over dit onderwerp met oudergroeperingen in gesprek gaan. Het eerste artikel verscheen in *Verbinding* nr. 110 – mei 2007 (zie www.heilpedagogie.nl onder Publicaties/Projecten – Periodieke uitgaven).

Reacties op de stukken zijn meer dan welkom, en kunnen worden gemaild naar info@landelijkouderverbond.nl

De leefgemeenschap, een belangrijk maar bewerkelijk stuk identiteit

Om te beginnen een situatie die zich vorig jaar voordeed, een zgn. casus dus. We geven die gestileerd en geanonimiseerd weer.

We zullen aan deze casus een korte beschouwing wijden. Daarbij gaat het niet over de vraag of de klachten gegrond zijn, maar over wat de ouders eigenlijk zeggen. Verder concentreren we ons op de eerste twee kenmerken.

* We zijn het met de betrokken ouders eens dat één van de belangrijkste pluspunten van een heilpedagogische instelling is, dat het een leefgemeenschap is of hoort te zijn. Het is geen wonder dat we dit als ouders waarderen, want onze eigen gezinnen zijn (of waren toen de kinderen nog niet volwassen waren) zulke gemeenschappen (en bleven dat nog een beetje toen de kinderen uit huis gingen). Voor het kind dat in de instelling verkeert, zijn we dus natuurlijk blij dat het in een leefgemeenschap woont.

* Het woord dat deze ouders kiezen, 'leefgemeenschap', is zeer treffend. Ouders, ook LOV-bestuursleden, hebben het geregeld over de aparte sfeer die we in antroposofische zorginstellingen tegenkomen. Het is belangrijk je te realiseren hoe die sfeer tot stand komt. In de zgn. Mission Statement van het Heilpedagogisch Verbond wordt dat geformuleerd. Er wordt gesproken van: "... een gezondmakende cultuur en structuur op het gebied van leven en behandelen...waarin de omgang met elkaar verdiept en waarin de omgevingskwaliteit verhoogd kan worden".

Het woord 'leefgemeenschap' pakt dit allemaal in één keer. * De ouders voelen zich bij de leefgemeenschap betrokken (zie kenmerk 2). Ze willen als partners erkend worden. Dit is terecht. Een kind dat in een heilpedagogische of sociaaltherapeutische instelling leeft is – als het tenminste ouders heeft – eigenlijk lid van twee leefgemeenschappen. Het heeft als het ware twee paspoorten – al telt die van de instelling misschien een beetje meer, omdat het kind daar verhoudingsgewijs meer verblijft.

* Dat de ouders willen dat er een betere oplossing wordt gevonden, is terecht. De hevige verstoring van de groeps sfeer betekent immers dat een wezenskenmerk van de antroposofische zorg, de leefgemeenschap, is aangetast.

* Onze beschouwing gaat nu een wending nemen. De idealen die zojuist zijn beschreven, zijn 'terechte' idealen. Maar het

realiseren daarvan kan in de weerbarstige werkelijkheid een hoge prijs vragen. Het samen zoeken naar een betere oplossing vergt in een geval als boven aangeduid immers enorm veel energie, sociale bekwaamheid en vindingrijkheid van de betrokkenen. Er moet een oplossing gevonden worden die voor de 'moeilijke' bewoner en voor zijn/haar ouders passend is en die bovendien te realiseren valt (denk aan de vaak krappe financiële mogelijkheden). Bovendien moeten staf en ouders elkaar, ondanks de onvrijwillige emoties, kunnen blijven vertrouwen. Dit geldt ook voor de ouders onderling, die bereid moeten zijn niet alleen maar voor hun eigen kind op te komen. En om de complicaties nog groter te maken: er waren in de oudergroep mensen die door de anderen onredelijk werden gevonden. Hoe ga je daar mee om, en wie vat de koe bij de horens, de staf of de mede-ouders?

Als we een leefgemeenschap belangrijk vinden en als ouders daarbij betrokken willen zijn, dan moeten er bij probleemsituaties als de juist geschetste (en die komen geregeld voor) zowel in staf als oudergroep mensen zijn die voldoende ervaring hebben om te bemiddelen, te inspireren, te kalmeren, en die volstrekt betrouwbaar zijn. De aanwezigheid van een goede oudervereniging is ook belangrijk, omdat je daarin zo'n probleem wat breder kunt bespreken en misschien ook collega-ouders vindt die kunnen bemiddelen.

Ook als aan al die voorwaarden is voldaan is succes niet gegarandeerd. Moeten we het ideaal 'leefgemeenschap' dus maar in gevallen waarin het moeilijk wordt, laten varen? Dit lijkt ons niet verstandig. Dan halen we het hart uit de antroposofische zorg! Beter is het als ouder- (en staf) groeperingen diverse probleemsituaties met elkaar in alle openheid doorspreken en analyseren, om van elkaar te leren hoe je probleemsituaties rondom de 'leefgemeenschap' kunt aanpakken. Als LOV-bestuur zullen we initiatieven in die richting nemen en aanmoedigen.

Ermenegarde Steffelaar in de bakkerij op Breidablick

IN GESPREK MET:

Roeland Korf

Door Mijntje Hennipman

Roeland is 21 jaar en woont vanaf september 2005 in Amber, één van de woonhuizen van Ilmarinen. Alle woonhuizen van Ilmarinen zijn geopend in september 2005. De woningen liggen in de wijk Vinkhuizen, in Groningen-stad. Roeland is een enthousiaste jongeman met een brede belangstelling. Sinds een aantal jaren werkt hij in de werkplaats waar hij vaardigheden leert zoals papier scheppen, papier schilderen, kaarten maken, kaarsentrekken, graan malen, broodbakken en wol kaarden. Roeland is daar ook lid van de transportgroep en brengt bestellingen vanuit de keuken naar de woningen. Voor die tijd ging hij naar het kinderdagcentrum van Ilmarinen.

Vind je het leuk in Amber en wat doe je graag?

Ik vind het leuk om foto's op de computer te kijken en in het fotoalbum. Maar ook houd ik van fietsen, voorlezen, spelletjes doen zoals sjoelen, zwemmen samen met andere bewoners en wandelen. Als er muziekactiviteit is vind ik het leuk om piano te spelen en samen te zingen. Als er geknutseld en geschilderd wordt wil ik liever schilderen.

(eigen foto)

Wil je je eigen kamer laten zien en wat doe je het liefst?

Vol trots laat Roeland zijn kamer zien, allereerst mogen we de computer en de foto's op de computer zien en zijn muziek. Dan vertelt hij verder: ik kijk graag foto's en boeken, ik luister graag naar muziek en naar verhalen. Vooral voordat ik ga slapen, ook kijk ik graag naar de DVD van Frans Bauer en de DVD van het feest van opa en oma. Ik ga ook graag logeren bij opa en oma in Putten, dat doe ik meestal in de vakantie.

Vind je het leuk om in Amber te wonen en welke taken heb je daar?

Ik vind het fijn in Amber, ik doe niet graag dingen alleen. Mijn werk is het terras vegen, helpen met de was opvouwen en de tafel afruimen na het avondeten. 's Morgens breng ik Tanja naar de werkplaats. Tanja werkt bij mij op de werkplaats.

Hoe laat ga je naar je werk en hoe verloopt je werkdag?

Ik wil graag om ongeveer 09.00 uur op mijn werk zijn, dan kan ik rustig wennen. Als ik mijn jas heb opgehangen en mijn tas heb uitgepakt, begin ik met een beker sap drinken. Als de andere deelnemers er ook zijn gaan we om half tien naar de dagopening met de andere werkplaatsen. Daarna gaan we aan het werk.

Van welke taken in de leerwerkplaats houd je het meest?

Van het meel wegen om het brood te bakken en het brood bakken. Vooral het kneden als het "kneedlied" gezongen wordt. We staan dan met elkaar om de grote tafel en geven elkaar het deeg door terwijl het lied gezongen wordt: "Roeland is aan het kneden, Roeland (3x), ooh brood" (Roeland zingt het lied); dan gaat het deeg naar de volgende en wordt het lied opnieuw gezongen met een naam van een andere deelnemer. Daarna wordt het brood gebakken. In de moestuin van de werkplaats werken vind ik fijn en ook de boodschappen naar de woningen brengen is leuk. Ik vind het leuk om met Vova en Jeroen te werken. Het allerleukst is als we samen uitgaan. We zijn naar Borkum en Pieterburen, naar de zeehonden geweest. Ik vind dieren leuk!

Heb je nog een wens?

Ik zou graag een internetaansluiting krijgen op mijn kamer om naar programma's te gaan die ik leuk vind. Bij mijn ouders, thuis en bij opa en oma kan ik dat ook.

Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden

Er nu ook een gemakkelijk leesbare folder over de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV). In de folder staat wat de LCvV kan betekenen voor de cliëntenraad en de zorgaanbieder en hoe je ze kunt inschakelen.

Modelbesluit inschakeling LCvV bij conflicten

De cliëntenraad geeft advies over dingen aan de zorgaanbieder. Kunnen zorgaanbieder en cliëntenraad er samen niet uitkomen, dan kunnen zij naar de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) stappen. Die beslist dan wat er moet gebeuren.

VraagRaak vindt het raadzaam dat de LCvV wordt ingeschakeld als er een conflict is tussen zorgaanbieder en cliëntenraad. Het is belangrijk deze afspraak schriftelijk vast te leggen in een besluit. Hiervoor is een 'modelbesluit' gemaakt.

Wilt u de folder en/of het modelbesluit ontvangen? Bel VraagRaak, tel: 030 236 37 26 of mail naar: info@vraagraad.nl. Meer informatie over de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden vindt u op hun website: www.vertrouwenslieden.nl. (Bron: Nieuwsbrief KansPlus)

Vervolg pagina 1: Een kansrijke uitdaging voor de postmaterieële samenleving

ven. We worden in deze samenleving zo langzamerhand door het geld gedirigeerd. Je keuze wordt door de goedkoopste bepaald, er is eigenlijk niks meer te kiezen. De kleinere identiteitsgebonden ziekenhuizen zoals diaconessenhuizen en zo zijn allemaal opgegaan in grotere eenheden en bieden geen keuze meer. Maar antroposofische gezondheidszorg biedt de mogelijkheid tot een echte pluriforme samenleving.

Zijn we dan geen bedreiging voor de reguliere gezondheidszorg?

Welnee, daar zijn we veel te klein voor. Het zou toch fantastisch zijn als het bewustzijn wordt gewekt dat we een doelmatige aanvulling zijn op de reguliere zorg? De Nederlandse Vereniging tegen kwakzalverij? Daar moet je je agenda toch niet door laten bepalen! Fanatici heb je in alle tijden, laat ze links liggen! Steek energie in wat wezenlijk voor de antroposofische gezondheidszorg is, die is er toch voor de hele samenleving! Al onze beroepsbeoefenaren zijn regulier opgeleid, én ze hebben een complementaire opleiding gehad. Mensen moeten getriggerd worden door ons alternatief. Het gaat er om dat je kunt aantonen wat de werking is. Er zou heus geen antroposofische gezondheidszorg zijn als niemand er baat bij zou hebben!

Wat denk je als voorzitter te bereiken?

De fusie tussen het HPV en de FAG is een unieke kans, voor het eerst hebben we alle zorgaanbieders binnen één vereniging verenigd. Onze belangrijkste taak is in de samenleving zichtbaar te maken dat we er zijn, dat we een wezenlijke maatschappelijke bijdrage hebben, dat we een gerespecteerde gesprekspartner kunnen zijn. We moeten af van die eindeloze discussies over bijvoorbeeld de registratie van medicijnen.

Ik wil in 4 jaar tijd een levenskrachtige vereniging opzetten die een sterke externe gerichtheid heeft. We hoeven onze boodschap niet in eigen huis te brengen; niet opgesloten worden in onszelf, maar de wereld in. De buitenwereld moet ons niet als sektarisch beschouwen. Uit die discussies over sektarisme die hier en daar de kop opsteken, maak ik op: kennelijk ziet men ons zo. En voor een deel zou ik zeggen: kennelijk roepen we dat beeld zelf op. Maar dat verschilt per sector, want rond de heilpedagogie en sociaaltherapie kom je dat toch niet tegen, althans niet in Nederland. We zitten in een kansrijke positie, maar nutten we dat ook uit?

Hoe moet je daar dan mee omgaan?

De antroposofische beweging heeft nog altijd het beeld van elitarisme, van hocus-pocus. Het gaat er ook om hoe je over antroposofie praat. Je zou mij nooit over reïncarnatie horen spreken, ik weet dat je dan een buitengewoon kwetsbare grens zou kunnen overschrijden. Dat kan de samenleving nog niet aan, terwijl je het toch ook als een diepchristelijk uitgangspunt kunt zien. We komen allemaal uit een niet-materieële wereld. Christus zegt immers: 'Ik heb u gekend vóór de grondlegging der wereld', we zijn dus geen toevalstreffer. En dan zegt Hij: 'Ik zal bij u zijn tot de voltooiing der aarde'. Het verblijf op aarde is dus een fase die je doormaakt. Het gaat er dan vooral om: wat doen we nú, wat doe je aan jezelf en wat doe je aan de wereld? Hoe voed je je ziel en hoe voed je je lijf? Is dat van invloed op je vervolgtocht naar 'de hemel' hoe die er ook uitziet? Dit leven is voor mijzelf al ingewikkeld genoeg; ik houd me niet met mijn vorige of mijn volgende leven bezig. Als ik dit leven op een goede manier weet te leven, mijn tempel verzorg, mijn etherlijf verzorg, mijn ziel en de wereld van de geest goed verzorg, dan doe ik het goed. Deze vragen zijn al ingewikkeld genoeg voor deze samenleving, beperk je daar dan toe. Met je complete antroposofische verhaal schep je een waarheidsvinding waar deze samenleving nog niet aan toe is. Wees dus terughoudend in de mate waarin je kennis verspreidt, en wees vooral mild! We moeten onze tempel goed verzorgen, onze ziel en de wereld van de geest goed verzorgen, evenwicht weten te houden; oppassen met hovaardigheid en betweterij!

We weten het niet beter en we zijn niet beter dan de anderen. Je zou verrast zijn als je zou weten hoeveel mensen op zoek zijn naar de zelfde levensvragen als antroposofen.

'Het huidige non-ideologische tijdperk vraagt om een open en ontspannen benadering'

De vraag is: laten we de schepping alleen maar aan de Schepper over of gaan we er zelf actief in staan, scheppen we mee? We zijn ons bewust geworden dat we als mensen ons sociale leven kunnen creëren, denk aan begrippen als verantwoord ondernemerschap en zelfsturing. Antroposofische gezondheidszorg maakt ook gebruik van de scheppingskrachten van de natuur! En natuurlijk, dan sluipen er altijd allerlei krachten binnen. Als mensen iets meer willen dan het materiële zichtbare sluipt altijd de verzoeking binnen. Als ze verder willen gaan dan het levensgemak wordt het ongemak gecreëerd. Maar dat moeten we met enige lichtheid relativeren. Een open en ontspannen houding zou wellicht ook

meer medische studenten trekken om tot antroposofisch arts opgeleid te worden. Vergeet niet dat we in een non-ideologisch tijdperk leven, dat vergt een andere benadering!

Wat heeft de antroposofische gezondheidszorg aan je?

Wat ik meeneem is: sturingskunst, visie, expertise en levenswijsheid. Ik hoef me niet te bewijzen. Ik ben de fase allang voorbij dat ik mijn eigen beelden wil opleggen aan anderen. Ik zal gezichtspunten eerder spiegelen dan aanvechten. Ik hoef ook niet meer overtuigd te worden; mij gaat het erom dat we anderen overtuigen!

Na afloop van het gesprek haast Bert Vroon zich naar Diever. 'Ik zing als hobby in een smartlappenkoor; gewoon in een bruin café'. Zijn ogen glinsteren, 'gewone Nederlandse smartlappen zoals de Groningse zanger Ede Staal, onder het genot van een goeie dubbele Grimbergen!' ◀

Vervolg pagina 2: Het liefdesspel tussen kunde en kunst

Wanneer mensen elkaar niet begrijpen, omdat ieder vanuit een andere achtergrond de zaken benadert, kan dit al gauw leiden tot een verwijdering als men niet meer de oprechte impuls van de ander kan waarnemen. Daar hoeft niemand op aangekeken te worden, want het ligt niet aan individuen of bepaalde groepen mensen die vervolgens een zwarte piet toegespeeld moeten krijgen. Dit vraagt om een noodzakelijke versterking van de innerlijke spankracht om het zich uitbreidende geheel te kunnen dragen. Daar moeten vormen voor gevonden worden.

Liefdesspel tussen kunde en kunde

Een belangrijk obstakel kan het verschil tussen kunde en kunde zijn, wanneer die tot een onoverbrugbare tweedeling leidt. Antroposofische gezondheidszorg opgevat als kunde stelt deskundigheid en professionaliteit op zorggebied primair, om daarin het geestelijk karakter werkzaam te laten worden. Dit kan je zien gebeuren bij organisaties als de Lievegoed Zorggroep en het samenwerkingsverband van Zonnehuizen met Bronlaak-Heimdal. Bij antroposofische gezondheidszorg als kunst is een primaire rol weggelegd voor de antroposofisch-therapeutische impuls, om die zich te laten ontwikkelen tot een professioneel bewustzijn. Dat is toch een andere uitgangspositie en die wordt momenteel vooral zichtbaar bij de Raphaëlstichting. Niet dat de een niet ook wat van de ander heeft, en omgekeerd. Zeker, individuen brengen hun eigen kleur in. Het is dan ook altijd lastig om te generaliseren. Maar deze signatuur lijkt mij over de breedte van de genoemde organisaties toch herkenbaar voor wie het wil zien. Hierin tonen zich twee kanten van dezelfde medaille die de antroposofische gezondheidszorg is, namelijk professionele geneeskunde en therapeutische intuïtie. Misschien wel dezelfde twee als bij het fundamentele onderscheid tussen artsen en therapeuten. De eerste deskundig academisch geschoold, de tweede veelal vanuit een sterke innerlijke ervaring werkzaam. Alsof je ook hier steeds te maken hebt met enerzijds de meer aristotelisch gerichte geest die zich uit in professionele deskundigheid, en anderzijds de meer platonisch gestemde zielen met hun intuïtieve kwaliteiten. Die kunnen alleen tot elkaar komen en samen een eenheid vormen wanneer zij liefde en respect voor elkaars kwaliteiten hebben en bij kunnen zijn dat de ander iets heeft of kan wat zijzelf niet hebben of kunnen. Ik geloof dat alleen de vrucht uit uit dit liefdesspel een garantie kan zijn voor een toekomst voor de antroposofische gezondheidszorg. ◀

EN VERDER

Leergroep Gezinshuis-Academie

Startbijeenkomst maandagochtend 18 juni van 9.45 uur tot 12.00 uur in Dorpshuis De Voeg, Rudolphlaan 2 in de Glind.

De krachtbron van gezinshuis.com is het normale leven. Gezinshuis.com wil verder werken aan emancipatie en professionalisering van gezinshuisouders. Daartoe heeft zij een uniek zelfmanagementinstrument voor gezinshuisouders ontwikkeld; de klok van presentie. We willen gezinshuisouders leren werken met dit instrument. Zowel door workshops aan te bieden als door dit instrument te gebruiken in de leergroepen.

Leergroep:

Een leergroep bestaat uit een aantal gezinshuisouders, die 1x per 4 à 6 weken onder begeleiding van een coach kwesties uit de dagelijkse praktijk met elkaar uitwerken.

Uitgangspunt van de leergroep is het willen leren van en met elkaar rondom de eigen professie. Omdat de professie van gezinshuisouder uniek en persoonlijk is, wordt er ook op persoonlijk niveau uitgewisseld en gecoacht.

De coach is iemand die het vak kent en met name het proces van de leergroep faciliteert.

De leergroepen zijn één van de onderdelen van het opleidingsprogramma van de Gezinshuis-Academie.

Werkwijze:

De klok van presentie zal een centraal instrument zijn in de leergroepen. Er wordt gebruik gemaakt van leders talenten en ervaringen. Er wordt gewerkt met kwesties en vragen uit de dagelijkse praktijk van de gezinshuisouder volgens de uitgangspunten van gezinshuis.com.

Alle kwesties kunnen gerelateerd worden aan: het ontwikkelen van een helende (salutogene) omgeving voor kinderen: hoe doe je dat? (kennis). Wat kom je erin tegen? (ervaren) Hoe kun je dat anders/ nog meer doen of wat kan je daarin van anderen leren? (doen/handelen).

Praktisch:

o Frequentie: 1x per 4 à 6 weken 2 1/2 uur

o Groepen van 4 tot 6 personen

o Samenstelling van groepen is zoveel als mogelijk instellings- en sectoroverschrijvend.

Voorwaarden van deelname:

o Je bent gezinshuisouder of werkzaam in een gezinshuis

o Je geeft je op voor een reeks, minimaal 6 data.

o Je bent bereid om te investeren: je neemt verantwoordelijkheid voor je aanwezigheid en inbreng (Inbreng bestaat uit: je eigen kwesties inbrengen en voorbereiden en verwerkingsverslag na elke bijeenkomst)

Prijs:

6 bijeenkomsten 250 euro (prijs kan afwijken door huur locaties)

Aanmelding

Door een inschrijfformulier op te vragen bij: info@gezinshuis.com

In een startbijeenkomst wordt kennisgemaakt en nadere toelichting gegeven. Afhankelijk van het aantal aanmeldingen worden groepen samengesteld. Deze bijeenkomst vindt plaats op maandagochtend 18 juni van 9.45 uur tot 12.00 uur in Dorpshuis De Voeg, Rudolphlaan 2 in de Glind. In verband met de zomervakanties zal er na de zomer daadwerkelijk gestart worden met de leergroep-bijeenkomsten.

Nadere informatie bij Annetiekje de Vries: 0342-451138
Gezinshuis-Academie Rudolphlaan 2 3794 MZ de Glind
t- 0342-450253 e- academie@gezinshuis.com
www.gezinshuis.com

Nieuwe stichting gaat belangen van mensen met een verstandelijke handicap behartigen

Op 19 april 2007 hebben de ouderverenigingen die lid waren van de Federatie van Ouderverenigingen (FvO) de Stichting VG Belang opgericht. De nieuwe stichting gaat de collectieve belangen van verstandelijk gehandicapten behartigen. De FvO is door ernstige financiële problemen in faillissement geraakt.

De ouderverenigingen KansPlus (VOGG/WOI), Helpende Handen, dit Koningskind en PhiladelphiaSupport hebben gekozen voor de stichtingsvorm, omdat deze rechtspersoon de meeste waarborgen biedt voor een transparante en slagvaardige organisatie. De dagelijkse leiding van de nieuwe stichting zal in handen zijn van een coördinator. De directieuren van de ouderverenigingen vormen de raad van toezicht. De nieuwe stichting gaat zich alleen bezighouden met haar kerntaken, te weten de collectieve behartiging van belangen van mensen met een verstandelijke beperking en dienstverlening aan leden van de aangesloten verenigingen. Hieronder vallen onder andere juridische dienstverlening en de ondersteuning van de netwerken van syndromen. De nieuwe organisatie neemt zoveel mogelijk de medewerkers van de FvO in dienst. Om de belangenbehartiging met kracht vorm te kunnen geven, streven de ouderverenigingen er maar dat ook andere organisaties die opkomen voor de belangen van mensen met een verstandelijke beperking zich aansluiten bij de nieuwe organisatie. (Bron: Nieuwsbrief KansPlus)

Negatief advies van advocaat generaal aan Europese hof omtrent antroposofische geneesmiddelen

Driebergen, 25 mei 2007 - Het Europese Hof van Justitie te Luxemburg heeft op 24 mei jl. een advies ontvangen van haar advocaat-generaal over de uitleg van twee prejudiciële vragen die door de Hoge Raad der Nederlanden aan hem zijn gesteld. Beide vragen hebben betrekking tot antroposofische geneesmiddelen die niet onder de richtlijn voor homeopathische geneesmiddelen en de richtlijn voor kruidengeneesmiddelen kunnen worden geregistreerd.

De advocaat-generaal heeft het Hof geadviseerd het standpunt in te nemen dat de richtlijn 2001/83/EG een harmonisatie van alle nationale richtlijnen realiseert en dat het daarom individuele lidstaten niet vrij staat om nationale regelingen in het leven te roepen voor categorieën van geneesmiddelen waarvoor op Europees niveau nog niets is geregeld. Met dit advies volgt de advocaat-generaal het standpunt van de Nederlandse overheid en de Europese commissie en gaat hij in tegen het standpunt van de antroposofische organisaties in Nederland en de Duitse regering.

Opvallend is dat advocaat-generaal Bot in zijn overwegingen ook opmerkt dat de Richtlijn 2001/83/EG weliswaar volledige harmonisatie (van de bestaande nationale regelingen en voorafgaande Europese richtlijnen) realiseert, maar dat dit niet betekent dat de harmonisatie definitief zou zijn. 'Met betrekking tot een materie als de onderhavige (bedoeld zijn de antroposofische geneesmiddelen), ligt het voor de hand dat de communautaire wetgever regelgeving met regelmatige tussenpozen evalueert, rekening houdend met de wetenschappelijke vooruitgang en de lering die uit de praktische implementatie van de rechtsnorm kan worden getrokken'. Met andere woorden, dat een harmonisatie uitputtend is, sluit niet uit dat zij evolueert.

De organisaties van patiënten, artsen en producenten in de antroposofische gezondheidszorg beschouwen deze uitspraak als een duidelijk signaal aan de Europese Commissie om zich opnieuw met de onbevredigende situatie van de antroposofische geneesmiddelen te gaan bezig houden en zullen zich de komende tijd ook sterk maken om het thema opnieuw in Brussel op de politieke agenda te krijgen.

De verwachting is dat het Europese Hof binnen enkele maanden tot een definitief oordeel zal komen, waarna de zaak weer wordt opgepakt door de Hoge Raad in Nederland. Totdat de gehele rechtsgang is doorlopen blijven de antroposofica in ieder geval in Nederland op de markt.

De antroposofische organisaties zetten zich al jaren in voor een specifieke registratieregeling. Veel van de antroposofische geneesmiddelen kunnen worden geregistreerd als homeopathische of als kruidengeneesmiddelen. Voor een ander deel laat de minister slechts de registratiemogelijkheid als regulier geneesmiddel.

In 2002 voerden consumenten en zorgverleners een grootscheepse actie. Daarbij werden 65.000 handtekeningen ingezameld en aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze deed vervolgens per kamerbrede motie een beroep op de minister van VWS om een overgangsregeling te treffen tot aan het moment dat de Europese regelgeving meer duidelijkheid zal gaan bieden over de registratie van antroposofische geneesmiddelen. De minister weigerde uitvoering van deze motie. In Nederland maken circa 200.000 patiënten gebruik van antroposofische gezondheidszorg en geneesmiddelen. (Bron: Antroposana)

Vervolg 'Integratie en kwaliteit van leven' (zie Verbinding nr 110, mei 2007, pag 4)

Naar aanleiding van de publicaties in de kranten hebben CDA en SGP Kamervragen gesteld. In haar antwoorden heeft staatssecretaris Bussemaker van VWS ondermeer gesteld dat zij voorstander is van een prettige leefomgeving voor de cliënt en dat een kleinschalige setting daaraan veel kan bijdragen. Mevrouw Bussemaker erkent dat kleinschalige woonvormen óók op een instellingsterrein kunnen worden gerealiseerd. Zij neemt uitdrukkelijk de stelling aan, dat wonen in de wijk een keuze moet blijven voor mensen met verstandelijke handicaps, van gedwongen verhuizingen van de instelling naar een gewone woonwijk in stad of dorp mag en kan wat haar betreft geen sprake zijn!

Ouderverenigingen en cliëntenraden worden geadviseerd om toch vooral (tijdig) betrokken te zijn bij bouw, vervangende nieuwbouw en deconcentratieplannen van instellingen voor gehandicaptenzorg. Bouwplannen van zorginstellingen dienen voorzien te zijn van een schriftelijk advies (positief dan wel negatief) van de betrokken cliëntorganisatie(s) aan het Bouwcollege. In de binnenkort te verwachten herziening van de Wet Medezeggenschap zal naar grote waarschijnlijkheid, een verzaamd adviesrecht worden opgenomen voor cliëntenraden bij bouw- en deconcentratieplannen van instellingen. Bij ernstige conflicten kan daardoor onder andere de kantonrechter worden ingeschakeld, op kosten van de zorgaanbieder. (Bron: Nieuwsbrief KansPlus)

Themadag

Het religieuze leven in de heilpedagogie en sociaaltherapie

dinsdag 26 juni 2006, 10.00 - 16.30 uur Rafaëlzaal, locatie Stenia, Zonnehuizen kind en jeugd in Zeist

Doelstelling: Zichtbaar maken hoe de religieuze identiteit van de antroposofische zorg- en hulpverlening leeft binnen de instellingen. Gezichts punten ontwikkelen hoe van hieruit recht te doen aan zorgvragers en medewerkers met een niet-christelijke godsdienst.

Doelgroep: Medewerkers en ouders in de heilpedagogie en sociaaltherapie. Belangstellenden zijn welkom.

Concept programma

- 09.30 uur Inloep en ontvangst
- 10.00 uur Opening door de dagvoorzitter Bernard Heldt
- 10.10 uur De religieuze identiteit van de antroposofische zorg- en hulpverlening.
- 10.40 uur Het religieuze leven in de praktijk van alledag, met een gemengde doelgroep.
Hannelore Speelman, directeur Zorgboerderij Noorderhoeve
- 11.10 uur De positie van islamitische ouders en medewerkers in de zorg.
Kemal Turaçtemur, Coördinator contactfunctionaris Pameijer keerkring
- 11.40 uur Tijdgenootschap op het gebied van het religieuze leven in onze instellingen.
Christine Gruwez, cultuurfilosoof, auteur van 'Tijdgenoten onderweg'

Lunchpauze

- Werk- en gespreksgroepen
- 15.00 theepauze
- plenaire gesprek
- uitleiding door de dagvoorzitter
- 16.30 afsluiting van de themadag
- toegang alleen via aanmelding vooraf, deelname gratis

Werk- en gespreksgroepen

de inhoud en betekenis van de handeling - Kitty van der Weij, Orion
 Antroposofie en niet-christelijke godsdiensten in de antroposofische zorgverlening - Christine Gruwez, cultuurfilosoof
 Hoe leven religieusculturele activiteiten in onze instellingen - Alexandra Buijsman, cultuurcoördinator Zonnehuizen kind en jeugd
 Religieuze spelen, als Kerstspel, Paasspel en de Camphillspelen - Ellen Gunster, Camphillgemeenschap Christophorus
 Open gespreksgroep over de inleidingen van deze dag - Diverse gespreksleiders

STUDIE-/OPENDAGEN

• 14 juni **Vreemde vanzelfsprekendheden, Interculturele begeleiding van verstandelijk gehandicapten**, Concrete Coaching te Rotterdam. Informatie en aanmelding Concrete Coaching, telefoon (010) 455 94 54, www.concretecoaching.eu

• 15 juni, **symposium Ontschotten door maatschappelijk verbinden, over zorg vanuit de behoeft van cliënten**, georganiseerd door twee zorginstellingen en de provincie Gelderland. In Wychen. Table talk events, telefoon 06-52316909, www.tabletalkevents.com/odm.

• 20 juni, **Nationaal Congres Zorgvastgoed, alles over strategisch beleid, kapitaallasten en samenwerking** in het Hilton te Amsterdam. Informatie en aanmelding www.sbo.nl/zorgvastgoed.htm, telefoon (040) 297 49 80

• 20 juni, **symposium Palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking: Hoe pak je dat aan?** In Ede. Agora, V&VN, telefoon 030 6575898, steunpunt@palliatief.nl Dit e-mail adres is beschermd door spambots, u heeft Javascript nodig om dit onderdeel te kunnen bekijken .

• 23 juni, **landelijke open dag Zorgboerderijen**. Alle informatie op www.landbouw-zorg.nl.

• **'Omgaan met intimiteit en Seksualiteit', een congres voor mensen met een verstandelijke beperking.**

Zaterdag 23 juni 2007 in het Olympus College te Arnhem en Zaterdag 22 september 2007 in het O.L.V. Lyceum te Breda Tijdens dit congres kunnen mensen deelnemen aan 2 van de volgende werkgroepen: Regie over eigen lijf, Lichaamsbeleving, Toekomstdromen/Kinderwens, Contacten/Relaties, Voorlichting. Voor meer informatie en aanmeldingskaarten: www.isisz.nl of 0485-38 04 62. Stichting Intimiteit, Seksualiteit, Informatie en Scholing in de Zorg. De Stichting ISISZ is een initiatief in een tijd van emancipatie van mensen met een verstandelijk beperking.

• 25 juni 13.30 - 17.15, **Kunstenars in opleiden**, Startsymposium Edith Maryon College, Toermalijnzaal, Christophorus, Duinweg 35 Bosch en Duin. Informatie: info@maryoncollege.nl, tel: 030 69 455 40

• 26 juni themadag Heilpedagogisch Verbond, thema: **'het religieuze leven in de heilpedagogie en sociaaltherapie'**.

Plaats: Rafaëlzaal, locatie Stenia, Zonnehuizen kind en jeugd in Zeist Tjd: 10.00 - 16.30. Informatie: info@heilpedagogie.nl, tel: 030 69 455 40

• 28 juni, **studiedag Jeugdzorg in beweging**. In Utrecht. CNV Publieke Zaak, telefoon 06 20392483, j.korving@cnvpubliekezaak.nl Dit e-mail adres is beschermd door spambots, u heeft Javascript nodig om dit onderdeel te kunnen bekijken . www.MijnVakbond.nl.

• 29 juni trainingsdag **Sturen op de golven van verandering**, in Driebergen. Voor managers die veranderingsprocessen begeleiden. VGN, www.vgn.org, telefoon 030-2739300.

• 24 september, tv2: uitzending van de film **Normaal zijn we anders** door Ikon, www.ikon.nl.

• 25 september, jubileumcongres, **Bouwen aan de toekomst** In Utrecht. College bouw zorginstellingen, telefoon 030 2983112, www.bouwcollege.nl .

• 27 en 28 september, congres **Focus op onderzoek**, over wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van (de zorg aan) mensen met een verstandelijke beperking. In Amsterdam. Vilanscongressen, telefoon 030 789 2521, congres@vilans.nl

• 28 september, themadag **Stop! Tot hier en niet verder, over grenzen van cliënten en begeleiders**. Boxtel, Opleidingscentrum Cello, telefoon 0411-685655, www.cello-zorg.nl

• 2 oktober, symposium **Autisme en expressieve communicatie**. Boxtel, Opleidingscentrum Cello, telefoon 0411-685655,

Bijzondere vakanties

29 juni t/m 6 juli, **Theatervakantieweek** in Zuid-Limburg. Voor mensen met een lichte en matige verstandelijke beperking die mobiel zijn (een lichte mobiele beperking is wel mogelijk). Informatie via 0485-38 41 42, of www.schikorganisatie.nl.
 2 t/m 7 juli, vakantiekamp

Ridders en jonkvrouwen in Giesbeek. Voor mensen met een lichte en matige verstandelijke beperking die mobiel zijn (een lichte mobiele beperking is wel mogelijk). Informatie via 0485-38 41 42, of www.schikorganisatie.nl
 13 t/m 17 augustus,

Piratenzomerkamp, een vakantieweek voor kinderen en jongeren van 12 tot 20 jaar met een verstandelijke beperking die redelijk zelfstandig mobiel zijn, vol spel, workshops en uitstapjes. In Baarn, zorgaanbieder Amerpoort, telefoon 035 647 5671, m.hilhorst@amerpoort.nl www.amerpoort.nl.

PUBLICATIES

▶ Hoezo, een netwerk?

Onderzoek naar de aandacht voor sociale netwerken in de verstandelijk gehandicaptenzorg
(Reeks Kenniscentrum Sociale Innovatie) Door E. Brettschneider en Jean Pierre Wilken, € 9,90, ISBN 9789066658424, 64 pagina's, 1e druk, 2007

Sociale netwerken zijn van vitaal belang voor iedereen. Maar voor mensen met een verstandelijke beperking en hun naaste familieleden weegt dit belang nog extra zwaar. Een stevig sociaal netwerk biedt niet alleen steun maar vervult tevens zinvolle sociale rollen. Professionals kunnen een bijdrage leveren om sociale netwerken te ondersteunen en te versterken. Hiervoor zijn een aantal benaderingen mogelijk.

In Hoezo, een netwerk? wordt verslag gedaan van de stand van zaken bij zorgaanbieders in de provincie Utrecht. Kort samengevat is de conclusie dat er nog (te) weinig systematisch aandacht besteed wordt aan sociale netwerken. Erica Brettschneider en Jean Pierre Wilken brengen succesfactoren en knelpunten in beeld. Daarnaast geven zij een overzicht van de competenties die een professional nodig heeft om sociale-netwerkenbenaderingen te kunnen toepassen.

▶ Paul Vens & Friends CD Album "Earliest Light"

Te bestellen a € 17,50 incl porto via www.paulvens.nl of telefoon (0485) 52 39 09 (ook voor Liederen & Klankschaal concerten)

Nadat vorig jaar zijn derde boek "Wereld van Muziek" verscheen, komt muzikant/schrijver en schilder Paul Vens nu met een gloedvolle verzameling liederen onder de titel "Earliest Light"

De muzikant zelf zegt hierover: "Het is een nieuwe verzameling liederen waarin de liefde centraal staat. Het is niet echt te vergelijken met eerder werk, nu, op mijn vijftigste is het blijkbaar de beurt aan mijn emoties over dat thema. Titels als "Song for the Children" en "Letter to the Seraf" geven aan dat ik de liefdesenergie ruim interpreteer. Dat laatste lied bijvoorbeeld vertelt iets over de Serafijnen, het is een erg oude naam van een oerkracht in de wereld, die genoemd wordt in verband met de ontwikkeling van de mensen. Mijn moeder van 88 wist daar nog wat over te vertellen. Het zegt iets over het mysterie van de liefde. Er zijn dingen die je overkomen, dingen die er echt toe doen."

Veel liederen gaan over de liefde, niet als droombeeld maar ook de daar af en toe bijbehorende pijn wordt bezongen. Aandacht ook voor de geestelijke houding als vader t.o.v. opgroeiende kinderen wordt mooi verwoord in het lied "Song For The Children. Zang, Gitaar, Fluit, Viol, Cello.

▶ Over-hoop. Jongeren met een hersenletsel na een verkeersongeval

Door Sabine Cocquyt, Epo, Berchem-Antwerpen, 2006, 272 pagina's, € 18,50

Een verkeersongeval is een ingrijpende gebeurtenis met een grote emotionele impact en vaak met blijvende gevolgen. Wat gebeurt er niet allemaal als een kind slachtoffer wordt van een verkeersongeval, en daar een blijvend hersenletsel aan overhoudt? In dit boek wordt gekeken in een aantal gezinnen om te ontdekken welke de gevolgen zijn: op het vlak van het medische verhaal, de psychologische nasleep, de revalidatie, de fysieke beperkingen, de vriendschappen en onderlinge relaties, de school, het werk, en dat voor de verschillende leden van het gezin. Het zijn telkens verhalen over het voortdurend bijstellen van verwachtingen. Tijdens dit lange proces komen slachtoffers en gezinnen in contact met een aantal hulpverleners. De auteur vroeg een aantal van hen naar commentaren op de getuigenissen uit de gezinnen.

▶ Hoe krijg je ze mee?

Vijf krachten om een verandering te laten slagen (Winnaar van de GIDS-boekenprijs 2006: het beste HR boek voor de manager)
Door Annemarie Mars, uitgeverij van Gorcum 2006, ISBN 90 232 4263 7, € 25,-

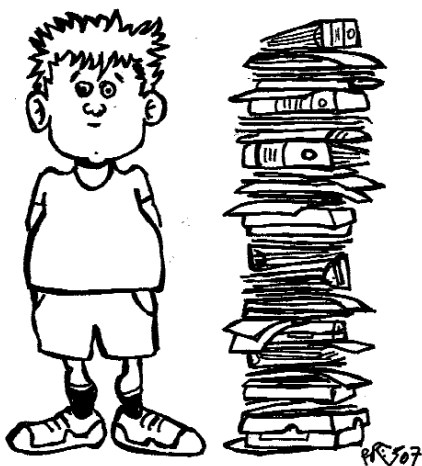
Wie binnen een organisatie een verandering wil realiseren heeft daarbij altijd anderen nodig. In dit boek worden vijf krachten beschreven om een verandering te laten slagen: urgentie, ambitie, planning, interactie en leiderschap. Vanuit de visie dat weerstand erbij hoort, maar dat veel onnodige weerstand kan worden voorkomen. Uiteindelijk gaat het erom dat mensen zich aan de verandering verbinden.

"Hoe krijg je ze mee?" is gebaseerd op jarenlange praktijkervaring. Er staan talloze herkenbare praktijkvoorbeelden, valkuilen en mogelijkheden in, die de lezer tot nadenken stemmen over zijn eigen rol als veranderaar. In deze tijd van veranderingen in de gehandicaptenzorg is dit een zeer leesbaar en werkbaar boek!

Annemarie Mars (1968) studeerde bestuurskunde en politicologie, en werkte acht jaar bij een internationaal adviesbureau voordat ze in 2000 onder de naam for a change voor zichzelf begon. Ze heeft zich gespecialiseerd in organisaties waar professionals werken. Ze begeleidt en evalueert veranderingsprocessen en coacht en traint veranderaars.

CLIENT VAN DE TOEKOMST...
EN ZIJN DOSSIER....

VACATURE

In verband met de veranderende bekostiging op basis van Zorgzwaartepakketten voor bewoners van Orion en de daarbij behorende consequenties, ontstaat de nieuwe en verder te ontwikkelen functie van

Zorgbemiddelaar (voor 20-24 uur per week)

Beknopte functiebeschrijving:

De functie is gericht op het ontwikkelen van het aannamebeleid en op het bemiddelen en toewijzen van zorg binnen de mogelijkheden van Orion in samenhang met de vraag, die blijkt uit het individuele zorgzwaartepakket van een kandidaat-bewoner.

De functie richt zich ook op het volgen van de bewoner tijdens zijn verblijf en het eventuele behulpzaam zijn bij aanpassingen in de indicatiestelling.

Centraal staat in de functie het te woord staan van ouders/wettelijke vertegenwoordigers, zowel intern als extern.

Belangrijk is de juiste match bewerkstelligen tussen de bewoner en zijn woon- en werkplek binnen Orion.

Wij vragen:

Een opleiding op HBO niveau;

Inhoudelijke kennis op het gebied van heilpedagogie en sociaaltherapie;

Bekendheid met de uitgangspunten van Orion en deze kunnen onderschrijven;

Kennis van wet- en regelgeving en ontwikkelingen op het werkveld en/of de bereidheid om zich hierin te bekwalen en deze kennis te onderhouden;

Communicatieve vaardigheden in woord en geschrift;

Sociale vaardigheden op het gebied van omgang met de doelgroep en diens omgeving;

Bereidheid en geschiktheid om zowel solistisch als in teamverband te kunnen en willen werken;

Inlevingsvermogen en vermogen tot reflectie op het eigen functioneren;

Inzicht in de mogelijkheden die Orion kan bieden op het gebied van wonen, werken en samenleven;

In staat zijn processen te bewaken binnen de gestelde context; Vaardigheid in of bereidheid tot het zich vaardig maken van het gebruik van geautomatiseerde gegevens.

Wij bieden:

Een uitdagende en inspirerende werkomgeving;

Persoonlijke ontwikkelingsmogelijkheden en invloed op het ontwikkelen van deze functie tot een volwaardige staffunctie binnen gestelde kaders;

Salariëring en secundaire arbeidsvoorwaarden volgens de CAO Gehandicaptenzorg.

Informatie kan verkregen worden bij Aart van der Stel (leidinggevende medisch therapeutische kring) of Yna Visser (directeur), telefoon (010) 289 85 85

U kunt uw sollicitatiebrief met CV sturen naar Stichting Orion - t.a.v. Miriam Maenhaut, Postbus 18500, 3009 MC Rotterdam

12e jaargang, nummer 111 - juni 2007

Maandblad De Verbinding, wordt uitgegeven door de NVAZ - Heilpedagogisch Verbond en verschijnt 11x per jaar.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen te redigeren. De inhoud van de rubrieken "Oproepen", "Ingezonden" valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactie. Voor Columns - uitsluitend op verzoek van de redactie - geldt hetzelfde. De redactie besluit over wel of niet plaatsen.

Inleveren kopij voor volgende Verbinding vóór 21 juni 2007
Verschijningsdatum volgende Verbinding 6 juli 2007

Redactie: Adri Benschop, Bernard Heldt en Ageeth Koning
Eindredactie: Ageeth Koning, e-mail: akoning@nvaz.nl
Hoofdreducteur: Bernard Heldt, e-mail: b.heldt@heilpedagogie.nl
Ontwerp & Productie: www.burolaganl.nl
Cartoon: Roel Groeneveld

Redactieadres:

Secretariaat NVAZ Postbus 839 3700 AV Zeist
Tel: (030) 694 55 91 Fax (030) 694 55 39

E-mail akoning@nvaz.nl Website www.heilpedagogie.nl